

Miljöpartiets budgetmotion 2025

för 2026 - 2028

Säg efter mig:

**Jag är inte
beroende
av olja.**

**Jag kan
sluta när
jag vill.**

**miljöpartiet
de gröna**

Sammanfattning

I denna budget föreslår Miljöpartiet som vanligt en rad mål för att förbättra kommunens ekonomi samtidigt som vi föreslår åtgärder för att skydda miljön och minska klimathotet.

Exempel på förslag ur motionen är:

- På grund av de minskande elevkullarna föreslås att planerna på byggande av en ny skola i Ljungskile avbryts och befintlig skola istället renoveras. Hyran för den nya skolan skulle uppgå till 30 miljoner om året, totalt under hela hyrestiden 680 miljoner. En renovering av befintlig skola blir betydligt billigare. [Läs mer här](#).
- När leasingavtalen för bilar löper ut ska de ersättas med fossilfria alternativ. Varje bensinbil som byts ut mot en elbil ger en 40% lägre TCO (Total Cost of Ownership) och utsläppen minskar. Att byta ut de 97 bilar där leasingen går ut nästa år sparar 1,2 miljoner om året, att byta ut alla skulle spara 4,6 Mkr om året. [Läs mer här](#).
- Bygg klimatsmart och spara pengar åt kommunen och bostadsbolagen och samtidigt gynna miljön. [Läs mer här](#).
- Inför en koldioxidbudget och följ den. [Läs mer här](#).
- Lämna medlemskapet i Fyrstads flygplats och spara 1,8 miljoner om året. [Läs mer här](#).
- Sluta plundra bolagen och ge rimliga arvoden [Läs mer här](#).
- Behåll nuvarande nämndsorganisation i skolan och spara 5 miljoner om året. [Läs mer här](#).

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning - Vad är en budget?	4
Klimat och miljö	5
Koldioxidbudget	6
Anpassningsåtgärder på grund av ett varmare klimat med extremare väderhändelser	7
Säkra äldreboendena.....	7
Byt ut fordonsparken mot elfordon!	8
Beredskap	9
Byggnad och renovering.....	10
Plaster och mikroplaster	11
Skogsbruk och biodiversitet	12
Stadsnära skogsbruk och rekreationsvärdet.....	12
Skogsbruk – kalhyggen kontra hyggesfritt	13
Cykelbanor	14
Stads- och boendemiljö.....	15
Kollektivtrafik	17
Tågtrafik.....	17
Fyrstad flygplats.....	18
Skolan samt barn och ungdom	19
Miljöpartiet säger nej till ny nämndsorganisation.....	19
Ljungskileskolan.....	19
Läskunnighet och skolbibliotek.....	21
Stressfri miljö	21
Skolmiljön är viktig.....	21
Förebyggande arbete	22
Sluta plundra bolagen	23
Bolagsarvoden	23
Uddevallas integrationspolitik och kompetensförsörjning	25
Personal – kommunens viktigaste resurs	26
Sjukskrivningarna.....	27
Demokrati och kultur	28
Studieförbund och föreningsliv	28
Civilsamhället som resurs	28
Vår gemensamma historia.....	29
En fri kultur	29
Ekonomi – Jämförelse med majoritetens budget	31
Avslutning	32

Inledning - Vad är en budget?

I förra årets budgetdebatt vägrade den sverigedemokratiska kommunstyrelseordföranden Martin Pettersson att debattera med Miljöpartiet med motivet att vår budget inte var siffersatt.

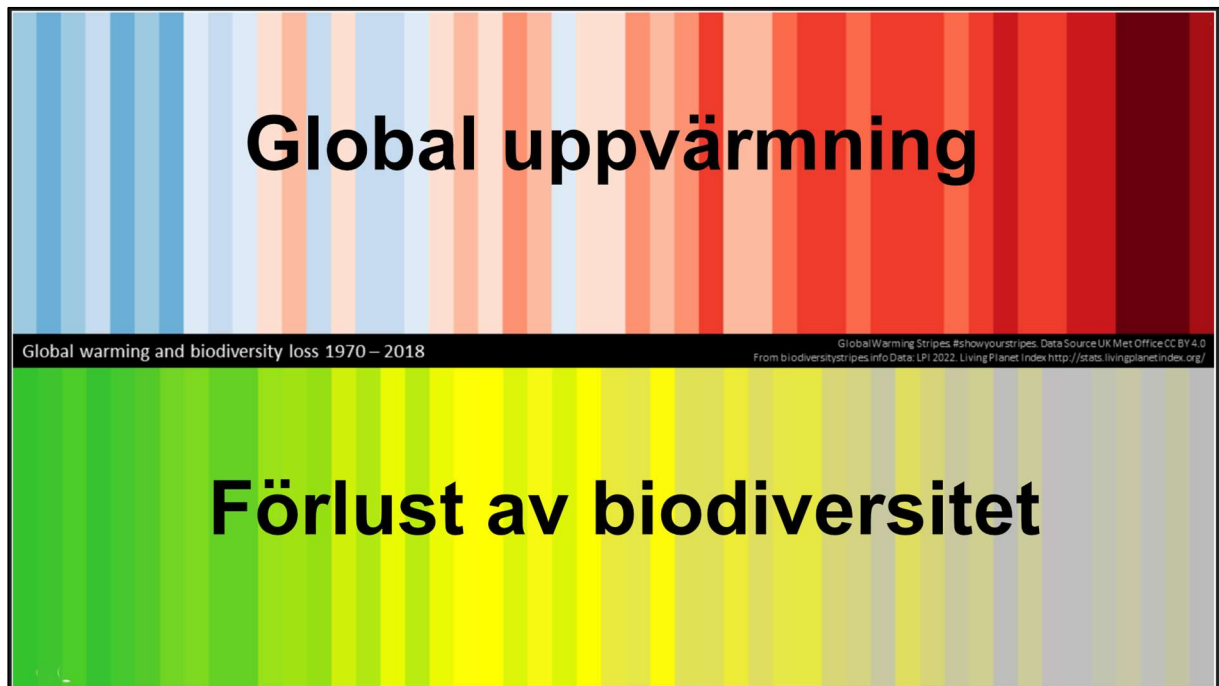
För att Pettersson inte ska kunna vägra debattera, åtminstone med det argumentet, i år har vi valt att göra en siffersatt budget. Inför detta arbete ställde vi en rad frågor till förvaltningen för att få ett underlag till vår budget. På var fjärde fråga fick vi ett svar som sade att förvaltningen inte hade gjort någon sådan undersökning och att man därför inte kunde svara, alternativt att vi inte fick något svar överhuvudtaget. Vi betvivlar att svaret varit samma om frågan hade kommit från kommunstyrelsens ordförande och majoriteten, utan man hade gjort de utredningar som krävdes. Så mycket för lika underlag för budgeten...

Den nuvarande majoriteten släppte den 14 maj sin budgetpresentation som är ganska intetsägende. Vår tids största hot, klimatfrågan nämns överhuvudtaget inte i deras budgetpresentation. Mest talar man om saker som ska komma längre fram, i slutet av budgetprocessen eller därefter. För att säga något positivt om majoritetens budget är att visionen om utbyggnaden längs Bäveån någon gång i framtiden har flyttat bebyggelsen mot Skansberget och skissar på en stadspark längs ån. Detta är positivt eftersom man då inte rör om i de miljögifter som tidigare har ansamlats i marken och att det blir lättare att hantera översvämningar.

Den som jämför vår budget från förra året och den här kommer att upptäcka att de stämmer mycket väl överens. Det beror på att Miljöpartiet driver samma långsiktiga politik hela tiden och tyvärr har inte så mycket hänt som skulle motivera att vi kunde stryka de tidigare frågorna ur vår budget på grund av att de är genomförda.

Klimat och miljö

Vi står inför två parallella kriser, den globala uppvärmningen och förlusten av biodiversitet – vi står inför ett sjätte massutdöende. Det förra var när dinosaurierna dog ut för 65 miljoner år sedan. Detta är ett världsomspännande hot som måste hanteras både på global och på lokal nivå. Det går inte att säga att ”i år har vi en kärv ekonomisk situation, så vi tar det nästa år”. Lika lite som man kan säga att i år har vi inte råd med skolan därför att äldre vården kostar så mycket, så måste klimat- och miljöfrågorna tas om hand här och nu. **Vi kan dessutom visa att det är fördelaktigt både ur ekonomisk och klimatkärlig synvinkel att göra dessa åtgärder redan i dag!**

Den **övre** bilden visar hur jorden har blivit varmare och varmare från 1970 fram till 2018, en utveckling som har fortsatt sedan dess.

Den **nedre** bilden visar hur jorden har förlorat i biodiversitet under samma period.

Kommunerna har en stor roll i att minska utsläppen och bevara biologisk mångfald!

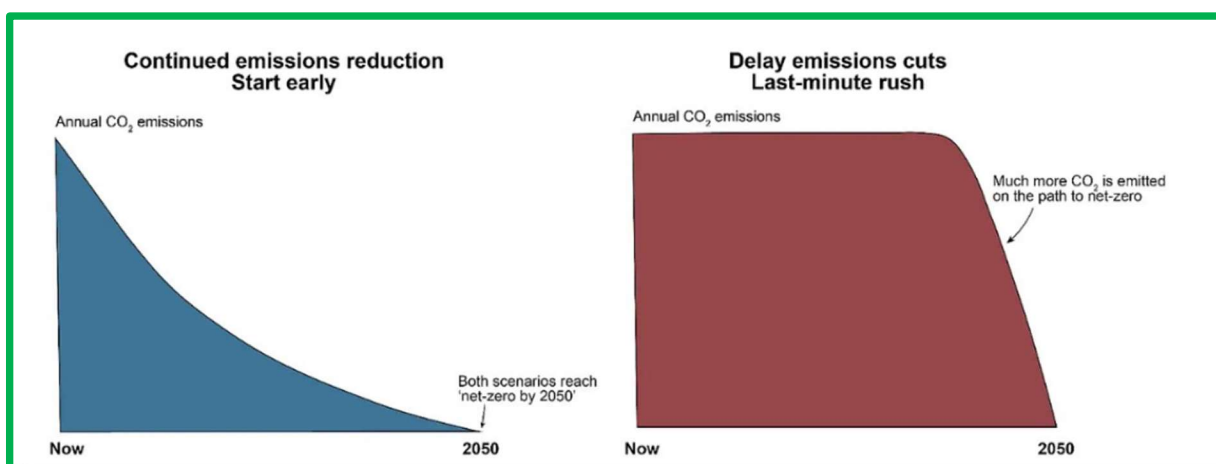
Vi kan se hur internationella organisationer inklusive FN och EU, näringslivet och den ideella sektorn alla driver på för att lösa klimatkrisen, då får inte de lokala politiska församlingarna fungera som bromsklossar och hindra ett effektivt arbete! Vi kan inte nöja oss med att diskutera budgetar som inte är i ekologisk balans och som totalt ignorerar klimathotet.

När andra partier tyvärr har börjat anpassa sig till Sverigedemokraternas syn på invandring, så har SD behövt söka efter nya områden att profilera sig på och då valt klimatet och försöker göra det till en höger-vänsterfråga. Istället för att stå upp för klimatarbetet så **viker sig övriga partier** i Uddevallas majoritet och **anpassar** sig till Sverigedemokraterna. Vi har sett detta inom ett antal områden, ändringarna i klimat- och energiplanen, uttunningen av övergripande miljömål, resepolicy etc.

Koldioxidbudget

Miljöpartiet har motionerat om att Uddevalla kommun ska utforma en koldioxidbudget för att kunna genomföra "Fossilfritt Uddevalla 2030". Vi står fast vid att målet om ett fossilfritt Uddevalla 2030 fortfarande skall uppnås men målet blir allt svårare att nå på grund av den nuvarande majoritetens brist på handlingskraft. En koldioxidbudget ett användbart verktyg och skulle visa att klimatarbetet inte kan vänta. Bilden nedan visar att **HUR** vi kommer dit har betydelse!

På Miljöbarometern.se påstås att Uddevalla kommun enligt ett enkätsvar har identifierat sitt utsläppsutrymme i förhållande till den globala koldioxidbudgeten för att vara i linje med Parisavtalet och har gjort det senaste tre åren 2022, 2023 och 2024. Tyvärr framgår det inte hur man har gjort det – i vart fall inte med en koldioxidbudget, och vi har inte sett att det skulle ha gett några konkreta resultat vare sig i kommunens verksamhet eller budget.

Bilden visar den **mycket stora skillnaden** i klimatgasutsläpp om man börjar tidigt och kontinuerligt minskar sina utsläpp eller börjar sent för att försöka nå samma mål.

Därför kräver Miljöpartiet fortfarande: **Inför** en koldioxidbudget **och följ den** så att målet "Fossilfritt Uddevalla 2030" uppnås.

Vi uppskattar kostnaden för att införa en koldioxidbudget till 100 kkr.

Anpassningsåtgärder på grund av ett varmare klimat med extremare väderhändelser

Eftersom små förändringar i temperaturens medelvärde ger stora förändringar vad avser extrema väderhändelser så behöver kommunen förbereda sig för dessa.

Bilderna visar just detta fenomen, en liten förändring i medelvärdet ger stora förändringar i extremhändelser. Bilden till vänster visar tidigare situation och bilden till höger visar den dramatiska förändringen när temperaturen ökar lite grand.

Det pågår ett anpassningsarbete på olika fronter inom kommunen, tex. översvämningsskyddet i Bäveån, men vi vill peka på ytterligare aspekter som man behöver ta hänsyn till och prioritera.

Det övergripande ansvaret för detta ligger på kommunstyrelsen, men förutom översvämningsskyddet har det knappast förekommit någon större diskussion om andra anpassningsåtgärder.

Varmare luft ger en ökad vattenhållande förmåga i luften, vilket ger häftigare regn, skyfall som tidigare har förekommit relativt sällan kommer att komma oftare. Dessutom blir de olika väderhändelserna allt mer extrema, vilket kan orsaka såväl extrema regn som extrem torka.

Det finns många anpassningsåtgärder som behöver hanteras som konsekvenser av skyfall, tex. skred, konsekvenser av längre torkperioder för hushåll med egna brunnar, ökad risk för skogsbränder, men vi återkommer till dessa i andra sammanhang.

Säkra äldreboendena

Vi har i tidigare budgetar pekat på att speciellt äldre har en ökad dödlighet under längre perioder med hög temperatur. Vid temperaturer på över 30 grader tre dagar i följd ökar dödligheten med 20 procent enligt SMHI/Folkhälsomyndigheten.

Äldreboenden är mer utsatta än tex. skolorna eftersom de används även på sommaren när skolorna är stängda och äldre personer ofta har sämre temperaturregleringsförmåga. Det betyder att äldreboendena behöver utrustas med permanent luftkonditionering, inte bara mobila enheter.

Byt ut fordonsparken mot elfordon!

Transporter utgjorde 2020 42% av Uddevalla (geografiska) kommuns energiförbrukning och är dessutom den överlägset största användaren av fossila bränslen. Det är alltså något som kommunen så snabbt som möjligt bör åtgärda, dels i den egna verksamheten och som krav i upphandlingar, dels genom påverkansarbete inom de samhällssektorer vi själva inte kontrollerar.

I ett antal tidigare budgetmotioner har Miljöpartiet visat att en övergång till rena elfordon inom den kommunala verksamheten skulle vara ekonomiskt lönsam redan efter ett år, då skulle vi spara 6,5 Mkr. Vi fick då i budgetdebatten svaret att det redan var beslutat om att alla fordon skulle vara miljöfordon och att frågan var löst. Den nuvarande majoriteten har tagit bort krav om att nya fordon skall vara miljöfordon och ersatt det med begreppet "resurseffektiva".

Fossilfria tyngre fordon kan förutom el också drivas med gas, metanol eller syntetisk diesel (HVO).

Uddevalla kommun kan **spara miljoner** kronor om året på att byta till elbilar **NU!**

Nu har bränslepriserna på grund av den kraftigt minskade reduktionsplikten på fossila bränslen minskat vilket minskar besparingen på att köra med el, men samtidigt har utsläppen av CO₂ från den svenska fordonsflottan ökat kraftigt, till den grad att Sverige inte kommer uppfylla sina klimatmål med nuvarande politik. Regeringen har dock aviserat en höjning av reduktionsplikten.

Sedan 2022 har antalet rena elbilar i förvaltningen ökat från 21 (6,4%) till 53 (9,8%). Däremot har inga elbilar köpts med årsmodell senare än 2023. Istället anskaffas numera nästan bara laddhybrider som nu utgör 17% av bilparken.

Växlingen till laddhybrider tolkar vi som en politisk prioritering, men det är vansinne att leasa laddhybrider som laddas av en bensinmotor istället för att leasa plug-in-hybrider som kan laddas i en laddningsstation.

Plug-in-hybrider är ändå bättre än rent fossildrivna fordon så länge de körs med el och normalt klarar plug-in hybrider runt sju mil med el, vilket borde vara tillräckligt för körning i tätorterna.

Skillnaden är dock stor, i extremfallet är driftskostnaden mellan två identiska bilar i hemtjänsten 39 000 kr/år, troligtvis på grund av att den ena körs nästan enbart med el (som inte redovisas) och den andra (nästan?) enbart med bensin. Elkostnaden ligger i storleksordningen en krona milen.

Tillsammans utgör rena elbilar och plug-in-hybrider dock bara 18% av kommunens bilar. Rena bensin- och dieselfordon utgör fortfarande nästan hälften av kommunens fordon. Läger man sedan till så kallade laddhybrider som körs på bensin och som laddas av bensinmotorn så kommer man upp i 75% av fordonsflottan som körs på fossila bränslen. Inte ens när man kan välja bilmodeller som finns som både ladd- och plug-in-hybrider har man valt det smartare alternativet, plug-in-hybrid. Det ska dock tilläggas att det har enbart köpts fyra bensin- eller dieseldrivna fordon av årsmodell 2023 eller senare.

Om olika sorters hybrider:

Laddhybrid: En bil där elmotorn laddas av en bensinmotor. Kan inte laddas med el från en laddstation. I en kris där bensin saknas blir bilen stående, alltså en mycket oflexibel lösning.

Plug-inhybrid: En bil som antingen kan laddas med el från en laddstation eller köras på bensin, vilket ger flexibilitet.

Beredskap

Beredskapsfrågor har allt mer börjat dyka upp i olika resonemang, så också inom transportsektorn. Försvaret säger *”Också av rent militärt operativa skäl behöver en anpassning ske av vilka drivmedel förbanden tankar sina fordon, fartyg och maskiner med.*

– Om vi inte kan använda samma drivmedel som de civila användarna måste vi ju bygga en egen logistiklösning, vilket skulle skapa en del bekymmer”.

Samma sak gäller Uddevalla kommun, när lastbilstillverkarna slutar producera dieselfordon så kan inte kommunen hålla kvar vid föråldrade lösningar. Beroendet av fossila bränslen ökar sårbarheten och är ett starkt argument för en påskyndad omställning. En lokal produktion av biogas i jordbruket ger dels fordonsbränsle, och täcker den största delen av jordbrukets gödselbehov, en win-win situation som gynnar såväl det lokala jordbruket och ökar samhällets uthållighet i en krissituation. Förutom ökad egen produktion av biodrivmedel istället för fossilimport så är ytterligare lösningar på väg exempelvis ”vehicle-to-grid” och batteribytesstationer för elbilar som kan fungera som energilager om elen bryts, dessutom är cykeln svår att slå ut i cyberattacker och distansarbete minskar belastningen på sårbar infrastruktur.

Enligt ett regeringsbeslut våren 2024 får statliga myndigheter endast köpa, leasa och hyra bilar och lätta lastbilar som släpper ut högst 50 g CO₂/km eller drivs med fordonsgas från förra året. Från 2026 sänks gränsen till 0 g CO₂/km eller fordonsgas och från 2030 tillåts enbart nollutsläppsbilar. Uddevalla kommun bör följa statens exempel och snarast övergå till framför allt elfordon vad avser lätta fordon som personbilar.

Miljöpartiet står kvar vid vårt krav att byta ut fordonsflottan mot elfordon redan idag eftersom det är både lönsamt och klimatsmart.

För varje bensin- eller plug-inhybrid som byts ut mot en elbil så minskas TCO (Total Cost of Ownership) till 60% vilket motsvarar 32 000 kr per bil och år.

Under 2026 löper leasingen ut för 97 bilar. Av dessa är 81 bilar som kräver olika fossila bränslen, skulle dessa bytas ut mot elbilar med samma kostnad som de 16 elbilar som ska bytas ut sparar kommunen 1,2 miljoner kronor. Nya elbilar lär dock ha en lägre TCO.

Skulle man byta ut samtliga 314 fossildrivna personbilar och lätta lastbilar och använda samma siffror så skulle kommunen spara 4,6 Mkr per år. Med en leasingtid på fem år blir det 23 miljoner, samtidigt som man gör en miljö- och klimatvinst.

Miljöpartiet yrkar att samtliga fordon där leasingen upphör från och med idag ska bytas ut mot i första hand elfordon, i andra hand plug-in-hybrider. Detta innebär en besparing på 1,2 Mkr för 2026.

Byggande och renovering

Infrastruktur och byggnader står för hela 42 procent av klimatutsläppen enligt Bauhaus Earth. Den största delen, 27 procent, är indirekta utsläpp från produktion av elektricitet och uppvärmning till byggnader, 15 procent är materialproduktionen där det handlar om fyra stora grupper: Cement, järn, stål och aluminium.

Ett exempel som visar att det är möjligt att bygga på ett klimatpositivt sätt är de hyreshus som **ETC Bygg** har byggt på olika ställen i Sverige. Husen byggs med solceller och taken är öst-västliga för att optimera effekten efter behovet. Eftersom husen är passivhus, välisolerade med industripressad halm och med värmeväxling av ventilationsluften så räcker de boendes värme till det mesta av uppvärmningen. De första hyreshusen ETC Bygg uppförde i Västerås har utvärderats av Mälardalens universitet.

Uppvärmningen krävde endast 5,5 kWh/m² och år vilket motsvarar att 30 lägenheter förbrukar lika lite som en normalstor villa. Boendekostnaden blir lägre än annan nyproduktion (driftskostnad på 150 kr/m²), och även byggkostnaden är lägre än i konventionellt byggda hus. ETC Bygg anger vid en fråga en kostnad (BTA) på 37 000 kr/m² (2025) och som jämförelse kan nämnas att enligt Byggföretagen var produktionskostnaden för flerbostadshus 43 425 kr/m² (2022). Kommunen och våra bostadsstiftelser kan få ritningarna gratis.

Miljöpartiets krav:

Ge våra kommunala bostadsstiftelser och samhällsbyggnadsförvaltningen krav på sig att bygga på ett sådan sätt att fastigheterna, såväl bostäder som tex. förskolor och skolor blir klimatpositiva passivhus, dvs de fungerar som kolsänkor och på årsbasis producerar mer energi än de förbrukar.

Förutom de positiva klimat- och miljöeffekterna ger detta lägre kostnader för bolagen och kommunen. Eftersom effekterna kommer först när husen byggs har vi inte lagt in det i vår budget.

Plaster och mikroplaster

Plaster finns i en stor del av vårt dagliga liv och ger såväl positiva som negativa effekter, vilket gör att det är en komplex fråga. De negativa effekterna kan delas upp i två grupper, dels att materialet de är tillverkade av ofta är av fossilt ursprung och bidrar till utsläppen av växthusgaser, dels att när plast bryts ner så bildar de mikroplaster.

Med mikroplast avses fragment av plast och gummi som är upp till 5 millimeter stora. Några källor till utsläpp av mikroplaster är slitage av däck och vägar, produktion och hantering av primärplast, konstgräsplaner, båtbottnfärg och nedskräpning.

Finns i våra kroppar

Mikroplaster har tidigare upptäckts i blod, lungor, bröstmjölk och moderkaka, och nu har de mikroskopiskt små plastfragmenten – mikroplasterna – även hittats i mäns och hundars testiklar. Detta innebär att det finns stor anledning både av miljö- och hälsoskäl att minimera utsläppen av plast för att hindra produktionen av mikroplaster.

Konstgräsplaner

En fullständigt onödig källa till mikroplaster är konstgräsplaner. Miljöpartiet har upprepade gånger uppmanat kommunen att sluta anlägga konstgräsplaner för att slippa ett läckage av mikroplaster till havet, vi står fast vid den ståndpunkten och det visar sig att vår åsikt delas av EU, det ligger ett förslag om att förbjuda konstgräsplaner med plastgranulat. Vi vet att det pågår mycket arbete för att hitta nya bättre lösningar.

Val av byggmaterial.

En annan källa till plast i havet och som knyter an till den tidigare diskussionen om klimat- och miljömässigt smart byggande: Den första globala studien någonsin, gjord av det schweiziska konsultföretaget EA, visar att nästan två miljoner ton färgrelaterade mikroplaster att läcker ut i världshavet varje år, mer än textilier, däck och pellets tillsammans. Det bekräftar att valet av byggmaterial är viktigt ur många aspekter.

Miljöpartiets krav:

- Se över alternativ till konstgräsplaner. Övergå till alternativa/mer miljövänliga materialval vid nyetableringar liksom vid byten av ytskikt, inför nya skötselrutiner på befintliga planer samt minska snöröjning.
- Ta lärdom av andra kommuner, exempelvis har Stockholms stad upprättat en "Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast" som kan ge goda råd.
- Minska användningen av plastinnehållande material i byggnation.

Skogsbruk och biodiversitet

Kommunen äger över 5 000 hektar skog, varav 1 900 hektar är klassade som produktiv skog. Majoriteten har gått ut med att man vill att kommunens skogsbruk ska bli ekonomiskt lönsamt. Det har vi naturligtvis ingenting emot men vill påpeka några saker som måste tas med i sammanhanget.

Förvaltningen av vår egen skog ska fokusera på biologisk mångfald och långsiktigt hållbar avkastning. Långsiktigt hållbar avkastning innebär att man inte ska göra ett större uttag än den årliga tillväxten. Samhällsbyggnadsnämnden har tagit en rad beslut om kommunens skogsskötsel. Vi ser inte dessa beslut i majoritetens budget, men i styrkorten framgår att intäkterna från skogen skall öka från ca 400 000 kr till 3,1 miljoner kr.

Vi ifrågasätter om detta är långsiktigt hållbart eller om man avser att avverka mer än tillväxten? Avser man att göra ett överuttag av skog kan det fungera under en kortare period, men innebär att kommande majoriteter får betala för dagens majoritets intäkter.

Tidigare har kommunen sagt att vinsterna från skogen ska användas till att driva våra kommunala naturreservat, detta är något som man helt har lämnat, detta är en princip vi kommer att återinföra i ett nytt styre.

Beslutet att lägga ut skogsbruket på en extern part anser vi vara kontraproduktivt för kommunen som helhet eftersom det innebär att man tappar kompetens inom kommunen och beslutet får dessutom som effekt att andra delar av kommunen, som arbetsmarknadsavdelningen får ökade kostnader.

Vi hoppas att den nya skogsbruksplanen/strategin utformas i samråd med oppositionen för att uppnå en samstämmighet som kvarstår över mandatperioderna.

Stadsnära skogsbruk och rekreationsvärdet.

Speciellt i tätortsnära områden har skogen och naturen stor betydelse för de boende. Det har visats att vistas i natur, eller enbart att se natur, har positiva hälsoeffekter. Därför måste vara det av betydelse att skötseln av vår natur sker på ett sådant sätt det gynnar friluftslivet och möjligheten att komma ut i naturen.

Miljöpartiets krav:

Uddevalla kommun skall se till att skogen även i fortsättningen ger möjlighet till friluftsliv för en bibehållen och helst ökad folkhälsa – något som i allra högsta grad är lönsamt!
I avvaktan på en ny skogsplan avstår vi från att göra yrkanden som rör ekonomin.

Skogsbruk – kalhyggen kontra hyggesfritt

Kalhyggen påverkar miljön kraftigt och leder till att arter som fanns i den fullvuxna skogen inte längre klarar sig på grund av förändrade levnadsbetingelser, tex. mycket större solinstrålning och därmed varmare och torrare miljö.

Därför bör Uddevalla kommun i likhet med allt fler andra kommuner bedriva så kallat hyggesfritt skogsbruk.

Ett exempel på detta ser man i den här bilden från Umeå. Genom att hugga skogen i schackrutor skapar man vad som uppfattas som gläntor i skogen. Djur kan vandra genom skogen och växter kan spridas utan att behöva passera ett

kalhygge, samtidigt som skogsmaskiner kommer fram från glänta till glänta. Finlands statliga skogsbolag har slutat kalhugga 25 procent av sina skogar och gått över till hyggesfria metoder för klimatet och biologiska mångfaldens skull. Enligt en finsk uträkning skulle även Sveriges största skogsägare statliga Sveaskog kunna göra detsamma och dessutom tjäna mer pengar. Forskarna visar att jämfört med traditionellt kalhyggesbruk ger hyggesfritt 35 procent mer blåbärsris första 30 åren, den hyggesfria skogen upplevs 22 procent vackrare, den binder 18 procent mer koldioxid de första 30 åren, den ger 11 procent mer timmer, är 10 procent mer ekonomiskt lönsam för skogsägaren och ger 9 procent mer blandskog som gynnar biologisk mångfald.

Under våren 2020 presenterade EU-kommissionen en strategi för biologisk mångfald med sikte på 2030. Bland målen ingår att minst 30 % av EU land- och havsområden ska få rättsligt skydd. För Uddevalla kommun motsvarar 30% av kommunens totala yta (både land och vatten) 22 000 hektar. Ett sätt att komma lite närmare detta mål är att Uddevalla ökar antalet kommunala naturreservat.

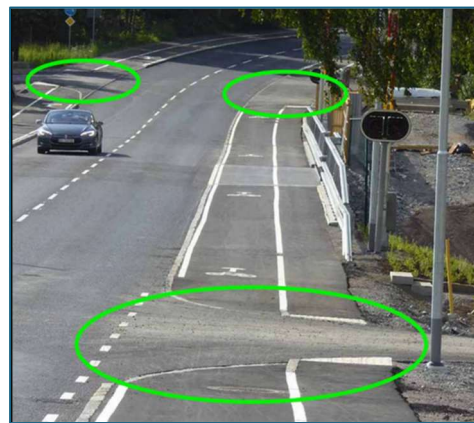
Miljöpartiets krav:

- Uddevalla kommun ska bedriva sitt skogsbruk långsiktigt hållbart. Därför skall det bedrivas hyggesfritt och på ett sådant sätt att skogens biodiversitet bevaras
- Skogsbruket ska bidra till att öka skogens kolinlagring
- Skogsbruket ska bidra mildra effekterna av klimatförändringarna
- Utred möjligheten att öka antalet kommunala naturreservat både på land och i havet

Cykelbanor

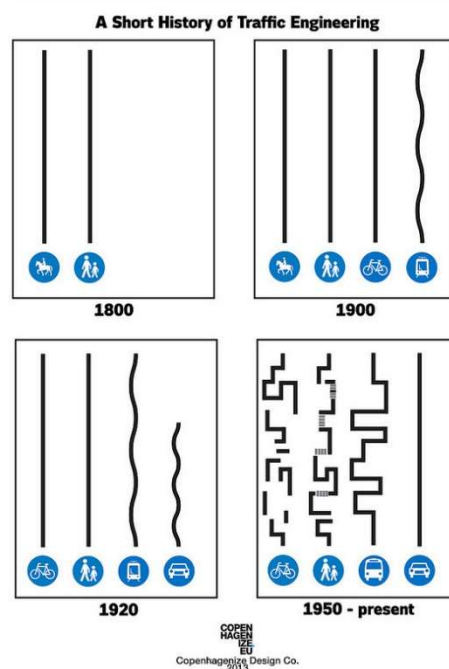
Att cykla är det mest energieffektiva sättet en människa kan ta sig fram på, det är till och med energi-effektivare än att gå. Förutom detta är cyklande folkhälsofrämjande, det kräver lite utrymme och är ett billigt transportsätt. Dessutom har det den stora fördelen att det inte kräver fossila bränslen...

Vi ser att betydelsen av cyklande får en ökande vikt för många parter. Exempelvis har Västtrafik ändrat sin syn på transporter från att enbart handla om kollektivtrafik till att nu tala om hållbart resande och inkluderar då gång- och cykeltrafik när man planerar för framtiden. Vår tidigare landshövding Anders Danielsson presenterade i maj förra 2022 Klimaträttsutredningen som bland mycket annat anger att Trafikverket bör få i uppdrag att planera för ökad så kallad "transporteffektivitet" och minskat transportarbete för person- och lastbilar. Utredningen säger att gång- och **cykeltrafik** i städerna **ska prioriteras** och stöttas av staten. Där vill vi lägga till att samma sak bör gälla landsbygden.

För att få fler att cykla behövs en trafikmiljö som är säker och som gör det lätt att cykla. I dagsläget är det fortfarande biltrafiken som är prioriterad.

Bilden ovan till höger från Cykelfrämjandet visar hur en cykelbana bryts när den passerar utfarter. Bilister som kör ut på en gata passerar alltså inte gatans gång- och cykelbana, utan gående och cyklister korsar en utfart. Det är ett litet exempel på hur trafikplaneringen utgår från bilismen, inte cyklisters och fotgängares säkerhet. Ett annat exempel på hur cyklande skulle kunna prioriteras i trafiken är att cykelbanor dras på ett sätt så att de är sammanhängande och att de dras kortaste, planaste vägen – en cyklist, i motsats till en bilist, är känslig för onödiga uppförsbackar. Cykelbanorna måste få bilda sammanhängande stråk så att man inte helt plötsligt hamnar på en gata med vägtrafik. Cykelbanor byggda på detta sätt skulle även underlätta för barn att säkert ta sig till och från sina skolor, vilket innebär att föräldrarna slipper skjutsa dem och då utgöra ett hot för andra skolbarn.

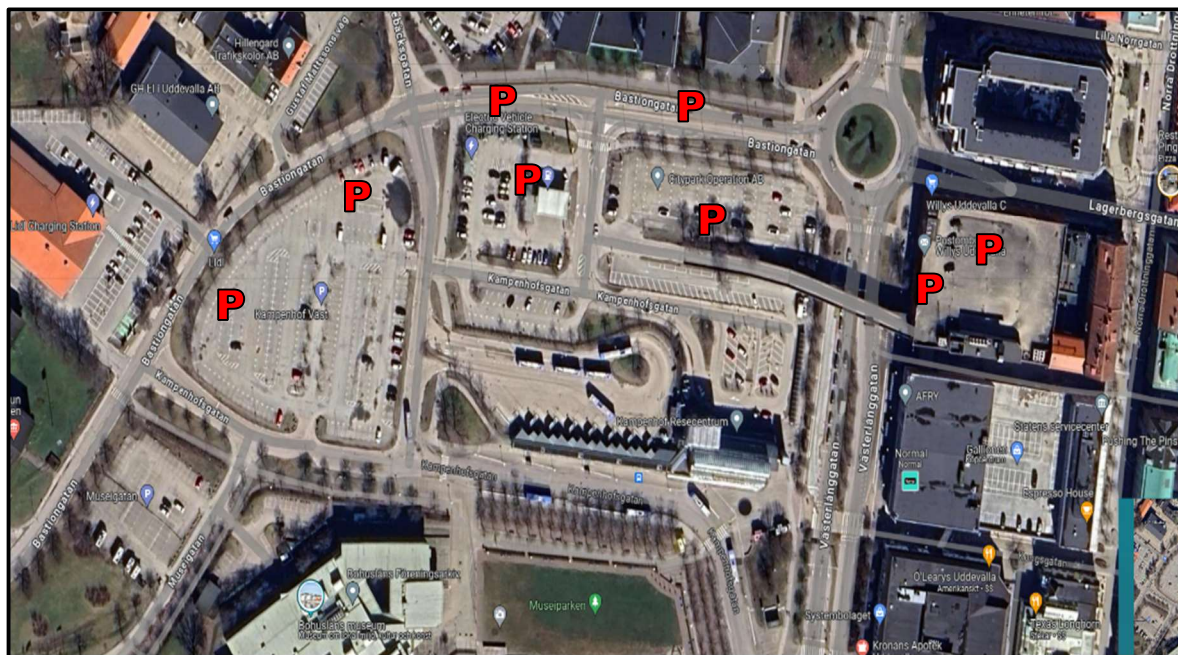
Här ska kanske påminnas om att Sverige har skrivit på Europeiska Cykeldeklarationen – nu erkänner och uppmuntrar Sverige och hela EU cyklingen som transportslag, med alla dess positiva effekter på miljön, folkhälsan, ekonomin och tillgänglighet. Deklarationen är konkret, med 36 åtaganden som Sverige nu ska uppfylla. Cykeldeklarationen bör i tillämpliga delar ligga till grund för den nya Cykelplanen som Samhällsbyggnadsnämnden ska anta.

Miljöpartiets krav:

- Bygg cykelbanor även på landsbygden!
- Kommunen bör utreda möjligheten att få till en cykel- och gångbana på Bokenäset, och att i kontakt med Trafikverket undanröja eventuella hinder för att få till stånd en sådan. Vi avvaktar den nya cykelplanen innan vi gör några yrkanden vad avser ekonomin.

Stads- och boendemiljö

Våra tätorter och speciellt stadsmiljön i Uddevalla är en ständig diskussionspunkt. Framför allt så verkar det nuvarande styret se bilen som den centralpunkt som allting ska cirkulera kring. Det är svårt att se beslut om att bokstavligen talat riva upp trafiksäkra timglashållplatser eller förändrad parkeringsstrategi på annat sätt. Det finns mer parkeringsyta än bostadsyta i Sverige och privatägda bilar står stilla över 96% av tiden. Forskning visar att vi måste underlätta hållbara transportval och samtidigt försvåra ohållbart resande om vi ska få effekt. Majoritetens fixering vid bilismen som enda lösning skapar en stad för bilar, inte människor.

Brist på parkering i centrala Uddevalla?

Till skillnad mot majoritetens bilfixering så har Miljöpartiet en annan syn på staden, en stad ska byggas för att det ska vara trivsamt att leva i den. Den ska ha en effektiv markanvändning, vilket i praktiken innebär att man ska prioritera cykeltrafik och oskyddade trafikanter inte minst vid snöröjning. Det innebär att vi ska öka antalet träd i stadsmiljön av flera skäl, träd och växtlighet skuggar och sänker temperaturen heta sommardagar vilket ger ett behagligare lokalklimat och motverkar "värmeö"-effekten, att städer är varmare än sin omgivning. Det ökar biodiversiteten i staden, träden blir en livsmiljö för andra arter, tex. fåglar. Mindre asfalt ger bättre infiltration av regnvatten och minskar effekten av störtregn.

Att prioritera de oskyddade trafikanterna ger en bättre trafiksäkerhet. Det kan göras genom att prioritera gång- och cykelbanor framför utrymme för bilar, detta ger på köpet en bättre folkhälsa. Genom att ha en väl utbyggd kollektivtrafik – med säkra busshållplatser – gynnas också de som varken kan, vill, eller har råd att köra bil.

För att en stad ska vara trivsamt att bo i ska den också vara vacker, grön och varierad. Vi måste säkerställa att vi når upp till miljömålet "en god bebyggd miljö". Vägar att nå dit skulle kunna vara via ett fungerande gestaltungsråd och/eller ett arkitektur- och bevarandeprogram.

I stadsplaneringssammanhang talar man ofta om 3-30-300 regeln, alla invånare ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola eller arbetsplats. Varje stadsdel ska ha minst 30% kröntäckning, det vill säga att 30% av ytan ska skuggas av träd. Alla invånare ska ha högst 300 meter till ett grönområde. Grönska bidrar till förbättrad psykisk och fysisk hälsa, träd svalkar staden och minskar stadens

värmeö-effekt, grönska renar luften och binder koldioxid och sist men inte minst grönska skapar trevligare och mer attraktiva stadsdelar.

Av samma skäl vill vi slå ett slag för att även de norra stadsdelarna måste utvecklas, ett sätt att göra detta är att fortsätta satsningen på projektet "European" för att utveckla Dalabergsområdet.

Miljöpartiets krav:

- Återgå till tidigare parkeringsnorm
- Prioritera gång- och cykeltrafik i gatumiljön med sammanhängande cykelbanor
- Återuppta European-satsningen på Dalaberg/Hovhult. Här lägger vi 100 kkr.
- Arbeta med principen "3-30-300" vad gäller träd i stadsmiljön.

Kollektivtrafik

Miljöpartiet anser att med ett eget skolskjutsbolag, Uddevalla Skolskjuts AB, så kan vi låta landsbygdsborna åka **gratis** med skolbussarna. Det innebär dels att vi **bibehåller** en **kollektivtrafik på landsbygden**, dels att kommunen slipper lösa frågan om biljettsystem. Det kostar inte kommunen någonting eftersom vi ändå måste köra skolbussarna.

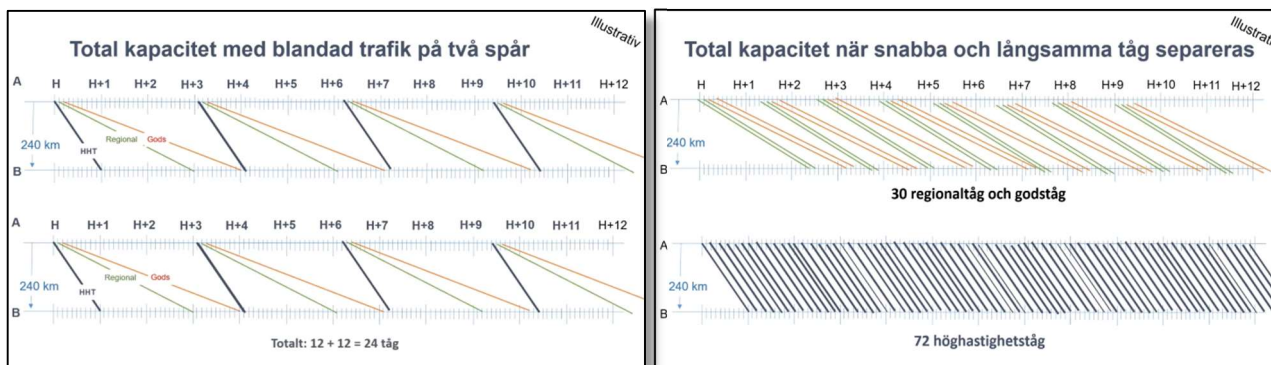
Kommunen har i full enighet med alla partier beslutat att äldre från 70 års ålder ska kunna få seniorkort, vilket är bra. Nästa steg bör vara att ge barn och ungdomar fritidskort för att underlätta fritidsaktiviteter, tex. för idrott och kultur.

Miljöpartiets krav:

- Låt landsbygdsbor och elevers kompisar åka gratis med skolbussarna. Det är ingen kostnad för kommunen och gynnar landsbygden.
- Vi har som målsättning att ge fritidskort till ungdomar.

Tågtrafik

Ett antal Bohuskommuner och norska kommuner arbetar med Skagerrakbanan, en höghastighetsjärnväg mellan Oslo och Göteborg, med stationer i de berörda kommunerna och en restid på en timma för ett direkttåg. Järnvägen kommer att kunna lyfta bort mycket lastbilstrafik från E6:an och göra det möjligt att enkelt arbetspendla såväl till Göteborg som Oslo från Uddevalla och alltså utvidga Uddevallas arbetsmarkandsregion kraftigt samtidigt som den ger möjlighet till ett enkelt och klimatsmart resande.

Bilden från ett seminarium med SJ visar hur trafikkapaciteten ökar om man separerar långsamma och snabba tåg, vilket möjliggör både tät persontrafik och många tåg med höghastighetsgods på järnvägen. Varje streck visar en tågresor och det syns tydligt att med separerade tåg ökar kapaciteten oerhört mycket.

Miljöpartiets krav:

- Fortsätt det kommunala arbetet med Skagerrakbanan och verka för att koppla ihop Bohusbanan med Östfoldbanan.

Fyrstad flygplats

Fyrstad flygplats eller som den numera heter "Göteborg Stallbacka Airport" är en av de 20 av totalt 29 kommunalt ägda flygplatser som går med förlust. Miljöpartiet ser ingen anledning till att Uddevalla kommun år efter år ska skjuta in miljoner kronor på en klimatskadlig flygverksamhet.

De argument som framförs för att bibehålla flygplatsen är att den är beredskapsflygplats och har en betydelse för sjuktransporter, men vi anser att det är de parter som anser sig ha behov av flygplatsen som också skall betala för den, dvs stat och region vad avser beredskap och sjuktransporter. Vi anser inte att Uddevalla kommun ska subventionera flygresor genom sitt medlemskap.

Vi är fullt medvetna om att flygplatsen blandar in upp till den tillåtna nivån av 50% förnybart flygbränsle i sin bränslemix, vilket vi uppskattar och uppmuntrar, alla åtgärder som minskar klimatutsläppen är positiva, även om detta är långt ifrån tillräckligt.

Miljöpartiet yrkar på att Uddevalla kommun lämnar sitt medlemskap i Fyrstad Flygplats AB. Detta innebär en årlig besparing på 1,8 miljoner kronor årligen.

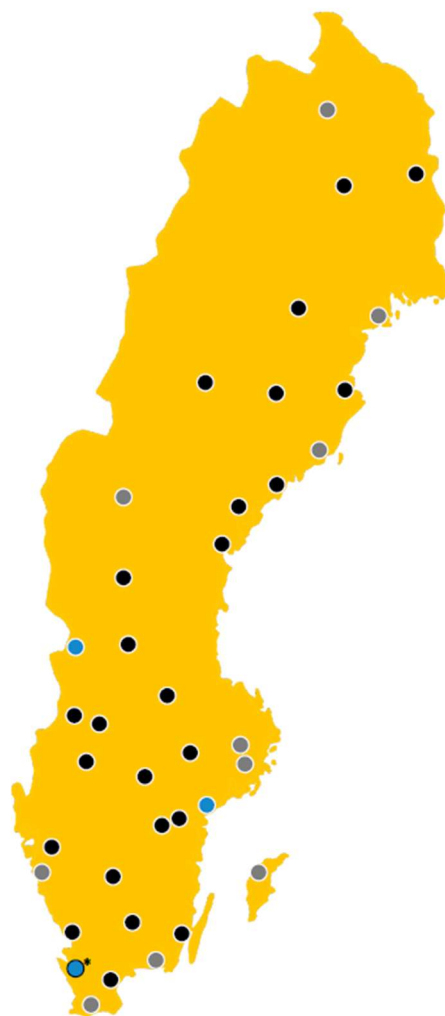
2019 hade de regionala flygplatserna 4,7 miljoner passagerare, inrikes och utrikes

2023 hade resandet mer än halverats, till 2,3 miljoner enligt SVT

Majoriteten av flygplatserna går med förlust...

Den nuvarande majoriteten i Uddevalla drömmer om att vi ska plöja ner ytterligare 400 miljoner i Fyrstad flygplats för att öka flygandet

- Kommunala flygplatser
- Statliga flygplatser
- Privata flygplatser

Karta ur Timbros rapport 2020
"Vingar för skattepengarna"

Skolan samt barn och ungdom

Miljöpartiet säger nej till ny nämndsorganisation

Den nuvarande majoriteten har låtit göra en utredning om en ny nämndsorganisation där Barn och utbildningsnämnden delas upp i två nya nämnder samtidigt som kommunstyrelsens Arbetsmarknads- och integrationsutskott upphör.

Miljöpartiet gör bedömningen att de förslag och förbättringsmöjligheter som framkommit under utredningen till stor del kan tillvaratas i befintlig nämndsorganisation och att de ytterligare fördelar som framkommit inte motiverar en omorganisation.

Det kan tilläggas att tidpunkten för genomförandet av förslaget är olyckligt eftersom gymnasieskolan samtidigt ska införa en ny läroplan, LGY25.

**Miljöpartiet avslår förslaget om ny nämndsorganisation.
Detta ger en besparing i budgeten på 5 Mkr.**

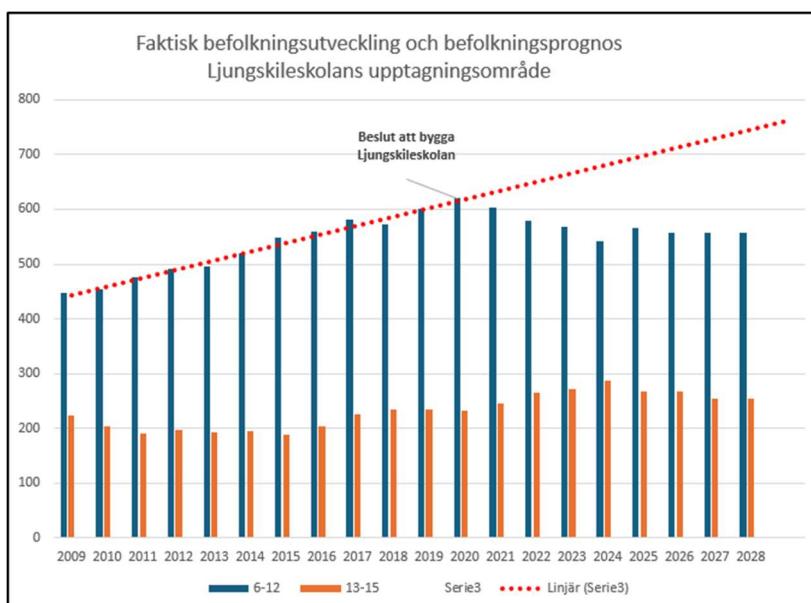
Ljungkileskolan

När Miljöpartiet var en del av majoriteten 2019 – 2020 visade prognoserna på en kraftig tillväxt av antalet elever i Ljungkile under de kommande åren. Bedömningen gjordes att på grundval av tillgängliga data måste skolan i Ljungkile byggas ut och att kommunen inte hade kapacitet att göra det själv. Detta ledde till avtalet med Hemsö. Beslutet var korrekt vid den tidpunkten, men det visade sig att elevantalet inte följde den prognos som gjordes då, utan istället sjönk antalet elever.

Eftersom fastigheter utgör en stor del av Barn- och utbildningsförvaltningens fasta kostnader och är svåra att göra någonting åt så innebär det att vi idag står i en situation där det är bättre att avbryta bygget av en ny skola i Ljungkile och istället renovera befintlig skola.

Detta innebär att kostnaderna kommer att minska, kommunen utnyttjar sina resurser bättre och kan behålla lokaler i egen ägo vilket är billigare.

Miljöpartiet föreslår att bygget av Ljungkileskolan avbryts och att befintlig skola istället renoveras. För att få ett underlag till denna motion så ställde vi frågan till förvaltningen om kostnaden, men fick enbart som svar att förvaltningen inte har gjort någon sådan kostnadsberäkning, vilket gör att vi inte har underlag för alternativkostnaden till avtalet med Hemsö.

IVL (Institutet för vatten och Luftvård) säger i en studie från i våras: ” För att undersöka potentialen för storskaligt återbruk har IVL i samarbete med Bruka Halland tittat specifikt på två skolor som står inför rivning alternativt ombyggnation och räknat på fyra olika ombyggnadsscenarier – från rivning till mindre renovering. Studien har också undersökt vad som är möjligt att återbruka och vilka klimatvinster och minskade avfallsmängder det skulle innebära.

Resultatet visar på betydande ekonomiska och miljömässiga vinster med att bevara och renovera byggnader jämfört med att bygga nytt. Om man bevarar stommen vid en ombyggnation ger det 60 procent lägre klimatpåverkan och 76 procent mindre avfallsmängder och materialförbrukning jämfört med om man river och bygger nytt”.

Studien räknar upp fyra argument för att bevara och bygga om:

- 1 - Snabbare hyresintäkter genom kortare byggtid.
- 2 - Lägre byggkostnader
- 3 - Markant mindre klimatpåverkan och minskade avfallsmängder
- 4 - Mindre resursförbrukning – minskat uttag av resurser

Vad gäller de lägre byggkostnaderna skriver IVL sammanfattningsvis:

”En annan stor ekonomisk fördel med att bevara byggnader är de betydligt lägre byggkostnaderna jämfört med nybyggnation. Rivning och nybyggnation innebär en omfattande process som involverar större kapitalinvesteringar, både i arbetskraft och material. Att i stället bevara befintliga byggnader innebär att mycket av den ursprungliga strukturen redan finns på plats, vilket minskar behovet av nya material och arbete. Detta leder också till lägre kostnader relaterade till infrastruktur och markberedning, som ofta är nödvändiga vid nybyggnation. I många fall är det helt enkelt mer kostnadseffektivt att renovera och anpassa en befintlig byggnad för att möta moderna standarder än att starta från grunden”.

Avtalet mellan kommunen och Hemsö säger att om avtalet avbryts ska båda parter bära sina egna kostnader. Enligt uppgift är inte Ljungskile skolan ännu inte såld till Hemsö vilket innebär att kommunen inte behöver köpa tillbaka skolan.

I avsaknad av information från förvaltningen om kostnaden för att renovera befintlig skola har vi avstått från att lägga in en summa förutom kostnaden för förstudie/projektering 2026.

Miljöpartiet föreslår att bygget av F-6 delen av Ljungskile skolan avbryts och att befintlig skola istället renoveras samt säger upp hyresavtalet med Hemsö. Detta innebär en långsiktig besparing på 30 Mkr om året.

Ljungskile skolan ingår inte i investeringsbudgeten utan är finansiell leasing ”hyra”.

Totalt under hyrestiden fram till 2047 uppgår summan till 630 Mkr.

För renovering av befintlig skola har vi avsatt 500 kkr för förstudie/kalkyl under 2026.

Läskunnighet och skolbibliotek

Det har kommit rapporter om att läskunnigheten minskar bland skoleleverna. Detta är en oroväckande utveckling, samtidigt vet vi att på många friskolor saknas skolbibliotek. För kommunens skolor måste målsättningen vara att vända denna utveckling och en bra väg att göra är att göra skolbiblioteken attraktiva och lockande. Målsättningen måste vara bra skolbibliotek med utbildade skolbibliotekarier! Samtidigt kan noteras att trenden i landet är att det saknas fysiska läromedel, en utveckling som har pågått i många år. Det är en trend som måste vändas - Skolan måste ha råd att köpa in läroböcker! Därför ser vi positivt på statens extra tilldelning av pengar till läromedel.

Stressfri miljö

Antalet elever med neuropsykiatriska diagnoser och psykisk ohälsa ökar ständig, en trolig delorsak är att den miljö eleverna lever i har blivit allt mer stress- och kravfylld. Detta kräver dels en satsning på personal som kan ge stöd åt dessa elever, men dels en tillräckligt hög personaltäthet. Som vi skriver i avsnittet om sjukskrivningar så ger de minskade barnkullarna en möjlighet att öka personaltätheten, speciellt i förskolan.

Skolmiljön är viktig

Våra elevers skolmiljö innehåller en rad aspekter som det är viktigt att värna. En aspekt är den fysiska miljön, där vi måste försäkra oss om att barnen har en giftfri miljö omkring sig. Det gäller både valet av byggnadsmaterial i våra skolor och förskolor, men också de saker som barnen kommer i kontakt med, tex. de leksaker som barnen har i förskolan. Där kommer även frågan om barnens kost in, för att försäkra sig om att minimera mängden gifter barnen får i sig skall skolmaten i så hög grad som möjligt vara ekologiskt odlad.

När det gäller ekologisk mat så är barnens hälsa den ena sidan av myntet, den andra är att naturen mår bättre av minskad giftspridning, vilket leder till ökad biodiversitet. En tredje poäng med ekologisk odling är att det ur beredskapssynpunkt är en fördel att inte vara beroende av konstgödsel, vilket inte används i ekologisk odling. Naturligtvis så är det en fördel om det också är närodlat.

En annan aspekt av elevernas skolmiljö är hur det påverkar deras psykiska hälsa, tex. på grund av stress, därför säger vi nej till jätteskolor, vi tror att det för barnen är bättre med mindre skolor och skolgårdar närmare barnen.

Utformningen av skolgårdar och utemiljö är viktig för att ge elever möjlighet till rörelse under skoldagen, vi ser att tex. friytorna skulle behöva vara större vilket skulle göra det lättare att skapa grönnare skolgårdar. Ett ökat antal träd och ökad växtlighet i skolmiljön upplevs som behagligare och lugnande, dessutom skuggar de och sänker temperaturen heta skoldagar vilket ger ett behagligare lokalklimat. Skolor och skolgårdar bör också utformas på ett sådant sätt att de kan utnyttjas även kvällar och helger, tex av barn och ungdomar, men även som mötesplatser för föreningar och idrottsutövare.

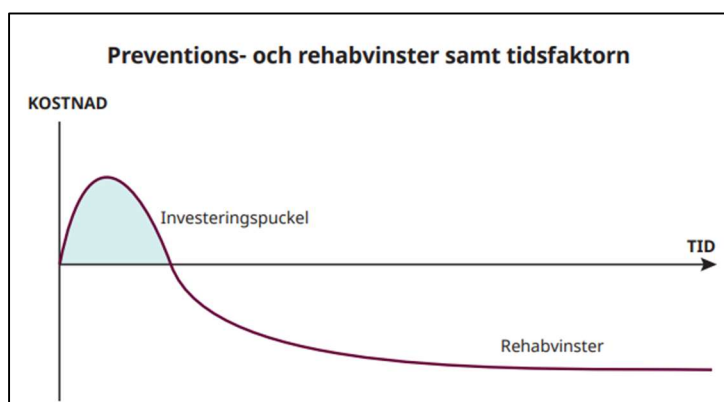
När det gäller inomhusmiljön ser vi att större matsalar möjliggör en lugnare miljö under måltiden och underlättar även schematekniskt för att ge rimliga tider för barnen att hinna äta. Tillgång till anpassade och trygga lärmiljöer är särskilt viktiga för elever med neuropsykiatriska funktionshinder (NPF), men det kan vara värt att påpeka att miljöer som fungerar för dessa barn även är bra för alla andra barn.

Vi vill stärka tillgången till kreativt skapande under skoldagen, då det stärker gemenskapen, minskar mobbning och utanförskap samt minskar stress hos skolbarnen. Vi vill att eleverna ska ha möjlighet att delta i Kulturskolans verksamhet under skoltid, vi vet att detta är positivt ur ett folkhälsoperspektiv. Numera har eleverna rätt enligt ett domstolsutslag att kunna delta i kulturskolans verksamhet under skoltid. Detta är framför allt viktigt för elever som reser med skolbuss, dvs framför allt elever från landsbygden som inte alltid har möjlighet att återkomma till kulturskolans verksamhet på kvällarna. Därför bör Kulturskolans verksamhet göras tillgänglig under skoltid även i Uddevalla kommun.

Förebyggande arbete

Det går att ta fram mycket exakta siffror på hur mycket olika åtgärder igenomsnitt kostar från samhällets sida, tex. från Myndigheten för civilsamhällesfrågor (MUCHF). Dessa siffror visar att det är kommunerna som bär en mycket stor del av dessa kostnader.

Myndigheten skriver i en rapport (Utanförskap och unga. En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga (2023)): *"I ett flertal studier har man sett att tidiga insatser och preventiva, främjande insatser sannolikt medför lägre kostnader än att vänta eller avstå från att göra något alls. För att bespara måste man satsa pengar och i satsningen finns en viss risk. Allt investeringstänkande har en sorts initial kostnadspuckel. Kostnaderna kommer innan de framtida vinsterna – och vinsterna är inte säkra."*

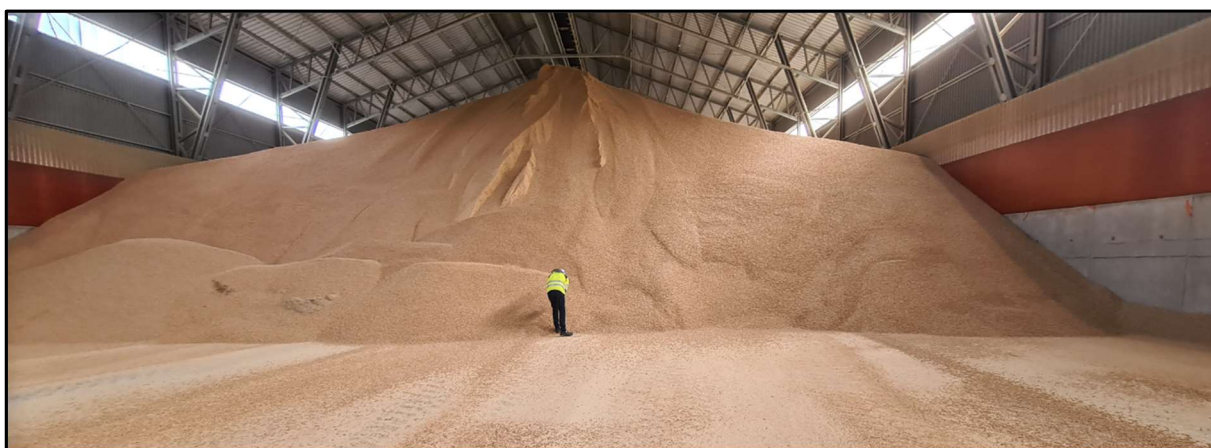
Vi påstår inte att vi i Miljöpartiet har alla lösningarna, men vi ser det förebyggande arbetet som en långsiktigt effektivare väg att lösa dagens situation med ungdomar som hamnar i kriminalitet än att i efterhand försöka straffa bort problemen. Politiken måste **lyssna på forskningen och professionen**, tex. i form av vår socialförvaltning och arbetsmarknadsavdelning när de säger att förebyggande **arbete lönar sig på sikt**, även om det inte går att räkna in i nästa års budget. Den nya socialtjänstlagen tar fasta på just detta – vilket visar att vår argumentation i både denna och tidigare budgetar har varit helt korrekt.

Sluta plundra bolagen

Uddevalla kommun tar 90% av beskattningsbart resultat, "vinsten", från sina kommunägda bolag, pengar som delvis används i driften av Uddevalla kommun. Detta innebär att i år tar majoriteten ut 40 miljoner kronor från sina bolag, främst Uddevalla Energi, för att använda till kommunens löpande drift, att jämföra med den omfördelning på 5 – 10 miljoner som tidigare har omfördelats för att stötta framför allt Uddevalla Turism som gått med förlust.

För bolagens del innebär det att bolagen istället för att kunna investera med hjälp av eget kapital tvingas låna för sina investeringar. Man kan beskriva det som att bolagen tvingas låna för att betala driften i Uddevalla kommun. I praktiken innebär detta en extrabeskattning framför allt på Uddevalla Energis fjärrvärmekunder eftersom intäkterna inom övriga områden, tex. elnätet är hårt reglerade.

Intäkterna från bolagen utgör 40 Mkr. Miljöpartiet vill istället återgå till den praxis som rådde tidigare att omfördela inom kommunkoncernen för att täcka kostnaderna inom turistverksamheten, bland annat Vita båtarna som normalt går med förlust, men som utgör ett varumärke för Uddevalla kommun.

Bilden visar ett pelletslager hos Uddevalla Energi. Genom att tillverka pellets på sommaren flyttar man värmeenergi från sommar till vinter. Det är till stor del fjärrvärmekunderna i tätorterna som får bära kostnaden för att majoriteten flyttar medel från bolagen till den kommunala driften.

Bolagsarvoden

Tidigare har av tradition ordförandeskapet för Uddevalla Utvecklings AB (UUAB) varit en av kommunalrådets arbetsuppgifter och saknat särskild arvodering. När man lägger uppdraget på en annan person så är det rimligt att man också arvoderar uppdraget, den nuvarande majoriteten har valt att lägga arvodet på 75%.

Frågan om hur stort arvodet ska vara brukar normalt baseras på uppdragets ansvar och tidsåtgång. När vi ursprungligen diskuterade de olika uppdragens arvoden i arvodesberedningen så konstaterade vi att ett uppdrags arvodering inte var något som skulle baseras på den enskilda ledamotens ambitionsnivå utan avgöras av mer övergripande faktorer som en allmän uppfattning om ansvar och

tidsåtgång. Detta ledde till att socialnämndens ordförande som är i tjänst dygnet runt och ständigt måste vara tillgänglig, året om, för att tex. fatta beslut om omhändertaganden eller andra tvångs-åtgärder fick ett arvode på 75%.

Även om man avser att förändra sättet att arbeta med bolaget på ett sådant sätt att UUAB får en mer aktiv roll är det inte rimligt att likställa ansvaret och tidsåtgången för ordförande i ett av våra bolag, med ordförande i socialnämnden.

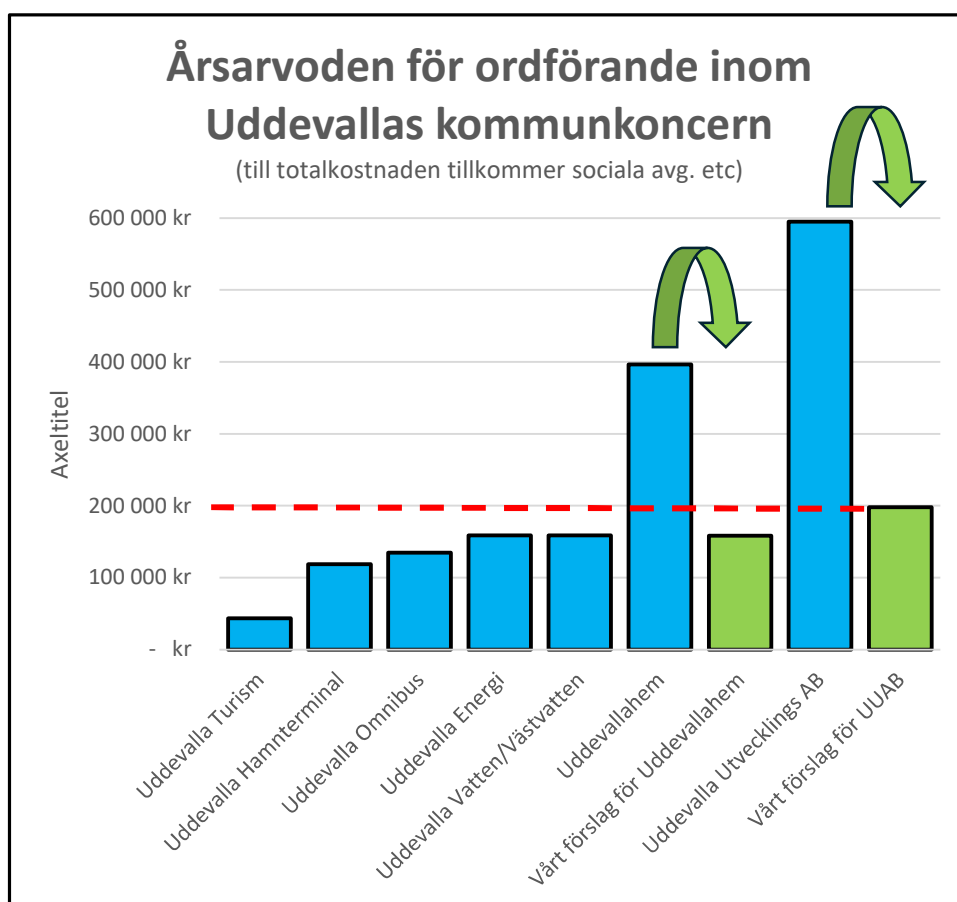
Vi väljer att i vår i vår budget att lägga arvodet på 25% tills vi har fått ytterligare underlag om faktisk tidsåtgång. Detta innebär att ordförande i koncernmoderbolaget fortfarande har det högsta arvodet bland bolagen.

Även ordförandeskapet för Uddevallahem ligger anmärkningsvärt högt, på 50%, och vi väljer att lägga det i nivå med ordförande i UEAB, det bolag i kommunen som har störst omsättning, på 20%.

Miljöpartiet yrkar:

Om UUABs ordförande är kommunalråd ska uppdraget anses ligga i arbetsuppgifterna utan särskild arvodering. I det fall ordförande i UUAB inte är ett kommunalråd skall arvodet för UUABs ordförande vara 25%. Detta innebär en sänkning från 75% till 25% och innebär en besparing på 545 000 kronor.

Vi sänker ordförandeskapet i Uddevallahem till 20%. Detta innebär en sänkning från 50% till 20% vilket innebär en besparing på 375 000 kr. Totalt 920 000 kr om året
Denna besparing går inte in till kommunen, utan till respektive bolag/stiftelse.

Uddevallas integrationspolitik och kompetensförsörjning

På Fyrbodaldirektionen sammanträdde i maj i år gjordes en genomgång av kompetensförsörjningssituationen i Fyrbodol och Västra Götaland. Man konstaterade att i Fyrbodol skulle enbart vård- och omsorgssektorn behöva samtliga nytexaminerade ungdomar.

Några nyckelsiffror som presenterades:

Arbetskraftsbrist 2030!	
• I Västra Götaland behöver man rekrytera:	250 000 personer
• Om man skulle anställa alla utanför arbetsmarknaden	
– utan hänsyn till deras kompetens – saknas fortfarande:	140 000 personer
• Som jämförelse kan nämnas att i Fyrbodol arbetar i dag:	112 600 personer
• I Västra Götaland arbetar i dag:	908 100 personer

Samtidigt som vi ser denna kompetensbrist framför oss så ser vi också att befolkningstillväxten i stort sett har upphört i Sverige. Detta innebär att de vägar vi har för att lösa kompetensbristen är:

- Automatisering/digitalisering
- Höjd pensionsålder
- Locka arbetskraft från utlandet
- Inte utvisa kompetent personal med fasta anställningar, men med för låg lön

Det sistnämnda går att lösa genom att erbjuda personer med uppehållstillstånd en lön över inkomstgränsen, så att de kan stanna. Det innebär dock att hela lönenivån inom tex. vård och omsorgssektorn måste höjas.

Den lättaste vägen att fylla de övriga saknade 140 000 luckorna i arbetskraften vore att importera arbetskraft som man gjorde på 50-, 60- och 70-talen. På grund av den förda politiken på riksnivå, med ett inkomstkrav på 28 480 kr – och snart ca 32 000 kr – så faller utländsk arbetskraft bort inom låglönesektorn som alltså är hänvisad till enbart svensk arbetskraft.

Automatisering och digitalisering pågår för fullt, men med AI ser det ut som att det inte är de manuella arbetena som i första hand kommer att digitaliseras utan det kommer framför allt att ske inom den mer välbetalda tjänstesektorn.

Om inte dessa lösningar fungerar så blir följden att vi måste sänka kraven och acceptera att arbetena inte kommer att bli utförda och att ekonomisk tillväxt uteblir.

I uppräkningsen ovan togs inte hänsyn till att de 110 000 personer som inte ingår i arbetskraften ofta saknar rätt kompetens för tillgängliga arbeten. Uddevalla är en av Fyrbodals största utbildningskommuner och har en stor uppgift att fylla. Vi ser dock att den nuvarande organisationen fungerar väl och anser därför inte att organisationsstrukturen inom Uddevallas utbildning ska förändras. De brister och förbättringsmöjligheter, tex. i samordning som har uppmärksamrats torde kunna åtgärdas inom befintlig organisation.

När det gäller kompetensutveckling så konstaterar vi att det är mycket olyckligt att den nuvarande majoriteten drar sig ut de satsningar som görs av vår delregion Fyrbodol, och vi syftar naturligtvis på att Uddevalla vägrar delta i det delregionala utvecklingsarbetet (DRUM) under 2025. Ett samarbete som dessutom ger tio gånger tillbaka för varje krona som Uddevalla hade satsat.

Personal – kommunens viktigaste resurs

Det är väl känt att Uddevalla kommun står inför ett antal utmaningar som arbetsgivare och vi är fullt medvetna om att det pågår ett arbete för att klara av dessa utmaningar.

Dels handlar det om kompetensförsörjning och nyrekrytering, dels om att de som redan är anställda ska må bra. Resultaten som har framkommit i olika medarbetarundersökningar visar att det finns en hel del att göra t.ex. vad gäller att höja förtroendet för förvaltningarna.

För att få befintlig personal att må bra ser vi det som viktigt att få personalen att känna att de har kontroll över sin arbets- och livssituation, då kan det handla om sådana saker som att kunna påverka sitt schema, att ha en bra kontakt med sin chef, känna sig sedd i organisationen och veta att man blir lyssnad på. En sak som kan göras, och som man från förvaltningen vill satsa på, men som lätt kommer i kläm i ekonomiskt kärva tider, är antal **anställda per chef**. Där ser vi att den förvaltning som har flest anställda är skolan, där rektorer är mest utsatta.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att arbetet med att få ner antalet anställda per chef får fortsätta. Vi tror att det kommer att förbättra både arbetssituationen och minska antalet sjukskrivningar i organisationen. Att en anställd har kontroll över sin arbetssituation tillsammans med att ha en chef som har möjlighet att följa upp sjukskrivningar och stötta den anställda kommer troligtvis till att leda till ett **minskat antal sjukskrivningar** vilket skulle innebära **stora** ekonomiska **vinster** för kommunen. Kontroll över arbetssituationen innebär också att organisationen måste ha tillit till de anställdas kompetens och förmåga, vilket också måste gälla de politiker som har kontakt med anställda i förvaltningen.

Löne- och karriärutveckling

För att inte personal ska söka sig från kommunen, måste det finnas en möjlighet att göra både en löne- och karriärutveckling inom den kommunala verksamheten och där är möjligheten till olika former av kompetensutveckling viktig för alla personalgrupper.

Situationen för utbildad arbetskraft inom vården är speciellt viktig nu när undersköterskorna har fått en skyddad yrkestitel. Det pågår ett arbete med kompetensutveckling inom området, och det arbetet måste underlättas så att så många som möjligt får den kompetensutveckling som både den enskilde och kommunen behöver.

Miljöpartiets krav:

- Fortsätt att satsa på kompetensutveckling för personalen och vi ser positivt på kommunens KY-utbildningar för kompetensutveckling.
- Förvaltningen och politikerna måste ha en större tillit till de anställda.

Sjukskrivningarna

År 2023 stod kvinnor för 4 av 5 (79 procent) av pågående sjukfall med stressrelaterad psykisk ohälsa. När Försäkringskassan kommenterar sina egna siffror, betonar de att en *"viktig förklaring till att kvinnor är överrepresenterade inom sjukskrivningar med psykiatriska diagnoser, är att de är sysselsatta i kontaktyrken med bristande arbetsmiljö. Sådana yrken finns inom vård, omsorg, sociala insatser och utbildningsområdet"*.

Man kommenterar ofta att sjukfrånvaron är lägre i den privata sektorn än i offentlig förvaltning och antyder att detta skulle ha ett samband med en effektivare arbetsform inom privat sektor. Men, den skillnad som finns i sjukskrivningstal mellan offentlig och privat sektor försvinner om man tar hänsyn till personalsammansättningen, och som Försäkringskassan skriver i en analys: *"En stor andel anställda kvinnor, och yrken med väl kända arbetsmiljörisker inom så kallade kontaktyrken, kännetecknar kommuner och landsting som arbetsgivare. Efter justering för personalsammansättningen försvinner skillnaden i risk att bli sjukskriven mellan stora privata företag och arbetsgivare i offentlig sektor, som i de allra flesta fall också har många anställda."*

Då framträder istället tydliga skillnader mellan anställda hos de stora offentliga och privata arbetsgivarna, och de mindre företagen med färre än 250 anställda. Särskilt låg risk för sjukfrånvaro finns bland anställda i de allra minsta företagen."

Sunt Arbetsliv skrev 2021: *"Bland både kvinnliga och manliga pedagoger är psykiska diagnoser den vanligaste orsaken till lång sjukskrivning (57 procent av fallen). Den vanligaste psykiska diagnosen är "reaktion på långvarig stress". Kvinnliga pedagoger har nästan tre gånger så hög risk som manliga att bli sjukskrivna med den diagnosen"*.

Detta har ett tydligt samband med arbetsorganisationens utformning och innebär att åtgärder som minskar stress och kontroll har stor betydelse för att få ner sjukskrivningstalen. Därav vårt krav att öka personaltätheten som vi nämnt tidigare. Minskade sjukskrivningar kan till stor del finansiera en ökad personaltäthet och åtgärder för minskad stress.

Uddevalla kommun har under många år arbetat med att sänka sjukfrånvaron men har tyvärr fortfarande en sjukfrånvaro som ligger över genomsnittet för både kommunerna i Västra Götaland som riket. Miljöpartiet har i våra tidigare budgetmotioner betonat vikten av att ge personalen kontroll över sin arbets- och livssituation och som en del i detta minska antalet anställda per chef. Enbart korttidsfrånvaron (de första 14 dagarna) kostade kommunen 46 miljoner 2024!

Miljöpartiet yrkar

Se över lösningar för att öka personaltätheten och minska stressen. En sådan möjlighet ges just nu inom förskolan där barnkullarna minskar och där sjukskrivningstalen är höga.

Demokrati och kultur

Studieförbund och föreningsliv

Det demokratiska Sverige vi känner i dag har till stora delar sin grund i den folkbildning som under de senaste etthundrafemtio åren har utförts inom de olika folkrörelserna. Folkbildningen var nyckeln till att Sverige blev så pass bra och välmående som det i dag är. Det innebär att människor hade en andra och tredje chans till utbildning efter den korta formella skolutbildningen.

Studiecirkelarna och de ideella föreningarna var, och är fortfarande, grunden till vår tillämpade demokrati. Det är på föreningsmötena man skolas in i den formella demokratis former, hur man betar sig på ett möte med ordförande, protokoll och voteringar och det är där som man oftast lär sig agera i grupp, att samverka i gemensamma frågor.

Man kan också konstatera att föreningslivet är främjande för folkhälsan – det ger möjlighet till både utövande och konsumtion av kultur och gemensamma intressen.

Vi har sett att det är inom auktoritära och odemokratiska samhällen man försöker stympa föreningsliv och ideell verksamhet. Vi vill inte se samma utveckling i Sverige. Därför är det oerhört viktigt att de ideella föreningarna och studieförbunden får stöd till sin verksamhet.

Neddragningarna av föreningsstödet och det faktum att studieförbund lämnar Uddevalla är oroande. En kommun som inte ser till de ideella föreningarnas vardagliga arbete och strävan drar undan en av de viktigaste delarna i ett vi-skapande samhälle där människor kan mötas och utbyta tankar och idéer, dela erfarenheter och gemenskap. De ideella föreningarna och studieförbunden utgör en grundbult i det demokratiska samtalet och bildningen, vid sidan av kommunens egna verksamheter såsom kulturskolan, bibliotek och idrottsplatser. Att bara arbeta i projektform gör det svårare för studieförbundet att driva kontinuerlig verksamhet för såväl unga som äldre. Det kan inte nog betonas studieförbundens roll som mötespunkter, speciellt för ensamma äldre.

Civilsamhället som resurs

Genom att kroka arm med de ideella krafterna kan kommunen åstadkomma mer än den kommunala verksamheten själv kan åstadkomma. Detta kan göras genom att fortsätta att utveckla det ideella offentliga partnerskapet (IOP) och vi ser ett antal exempel på hur sådana IOP:er är av värde. Noras akutboende och Saronhuset är två av de tydligaste exemplen.

Den nuvarande majoriteten påstår sig lägga stor vikt vid det lokala näringslivet, vi vill också uppmana er att lägga lika stor vikt på den ideella sektorn. Tydliga exempel på sådana initiativ som kommunen själv knappast hade tagit tag i är Projekt Fjordtorsk och idrottsrörelsens ungdomsverksamhet. På samma sätt är de lokala bygde-/hembygdsföreningarna och Folkets Hus av stor vikt som samlingsplatser för befolkningen.

Ett ökande problem med den alltmer fortskridande digitaliseringen av samhället är att det uppstår grupper med ett ”digitalt utanförskap”. Några av de grupper som ofta drabbas är äldre och personer med intellektuella funktionsnedsättning eller nyanlända. I detta sammanhang har man ofta talat om biblioteket som en resurs, men vi ser också att civilsamhället i dess olika former, bland annat studieförbunden, kan ge ett värdefullt stöd i dessa frågor. Vi föreslår dessutom att kommunen tittar på möjligheten att inrätta en digital handledare i kommunen, kanske placerad på biblioteket eller medborgarkontoret.

Vår gemensamma historia

Miljöpartiet är starka förespråkare för att bevara vår fysiska historia. Om Miljöpartiet varit en del av en majoritet, skulle varken Kulturens hus i Ljungskile, Fredborgs på Norra Drottninggatan eller gamla idrottshallen varit rivningshotade. Ett nära och effektivt samarbete mellan kommunens olika förvaltningar samt mellan kommunen och externa parter är av yttersta vikt. Detta för att säkerställa att den byggnadsantikvariska expertisen inte bara bevaras, utan även utvecklas och integreras i alla beslut som rör vårt gemensamma kulturarv. En bred och allmän kunskap om våra gemensamma historiska värden skapar identitet, trygghet och stolthet.

Anslagen för museet har stått stilla under de senaste årtiondena, det är dags att kompensera för decenniernas inflation!

En fri kultur

Kultur är ett sätt att uppleva livet, förstå sig själv, bidra till demokratin, bygga tillit och relationer. Kulturen är en livsnerv för människan, samhället och demokratin.

Kulturen måste få utövas fritt och då är det viktigt att hjälpa till att ge skydd åt förföljda konstnärer och författare. vi ser det som symptomatiskt att en av de första åtgärderna som det nuvarande styret vidtog var att avbryta kommunens engagemang i **ICORN** "International Cities of Refuge Network", ett stöd till förföljda konstnärer och författare som innebär Uddevalla kommun åtar sig att låta en (1) person få skydd i Uddevalla under två år. Västra Götalandsregionen ger ett stöd på 300 000 kr till den kommun som tar emot en konstnär eller författare. Att inte ta den marginella kommunala kostnaden som ytterligare uppkommer visar att stötta och skydda förföljda kulturutövare inte ligger i den nuvarande majoritetens intresse.

När Kammarrätten beslutade om att kommunerna hade rätt att ta emot förföljda författare och konstnärer skrev de detta om yttrandefrihet:

"Syftet med att vara fristadskommun och medlem i ICORN är att främja yttrandefriheten som mänsklig rättighet på lokal nivå. Mänskliga rättigheter måste vara en fråga som berör i princip alla politikerområden och inte enbart utrikespolitiken. Fristadsprogrammet och medlemskapet i ICORN är helt i överenskommelse med den svenska utrikespolitiken men förverkligas inte genom de åtgärder som är förbehållna regeringen.

Regeringen understryker i sin handlingsplan för de mänskliga rättigheterna att kommuner och landsting har en viktig roll och ett ansvar för att Sverige ska kunna fullfölja sina åtagande om mänskliga rättigheter."

Ur Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 1889-14, 2015-03-25.

Nåväl, för de som inte värderar och förstår sig på kultur för dess egen skull, utan bara räknar pengar, kan vi påpeka att det som kallas det "svenska musikundret", dvs det faktum att svensk musikexport drar in stora pengar inte hade varit möjligt utan kulturskolorna och barn- och kulturverksamhet riktad mot barn.

Miljöpartiets krav:

- Stötta och samarbeta med föreningsliv och studieförbund
- Bevara vår gemensamma historia som den uttrycks i vår fysiska miljö
- I en ny majoritet vill vi arbeta aktivt med ICORN
- Se över kulturskolans möjlighet att samarbeta med skolan och integrera kulturskolan under skoldagen.

Ekonomi – Jämförelse med majoritetens budget

Post	Kostnad (kkr)	Nämnd
Koldioxidbudget	-100	KS
Miljöpartiet yrkar på att Uddevalla kommun lämnar sitt medlemskap i Fyrstad Flygplats AB. Detta innebär en årlig besparing på 1,8 miljoner kronor årligen.	+1 800	KS
Miljöpartiet yrkar att samtliga fordon där leasingen upphör från och med idag ska bytas ut mot i första hand elfordon, i andra hand plug-inhybrider.	+1 200	SBN
Sänkning ordförandearvodet för UUAB från 75% till 25%.	+545	UUAB
Sänkning ordförandearvodet för Uddevallahem från 50% till 20%.	+375	Uddevallahem
Återuppta European-satsningen på Dalaberg/Hovhult.	-100	SBN
Ljungkileskolan ingår inte i investeringsbudgeten utan är finansiell leasing "hyra". Besparing 30 Mkr/år. Totalt under hyrestiden fram till 2047 uppgår summan till 630 Mkr.	0	BUN (KS)
Renovering av befintlig skola, förstudie/projektering under 2026.	-500	SBN
Miljöpartiet säger nej till den nya nämndsorganisationen på skolområdet.	+5 000	BUN (KS)
Majoritetens intäkter från bolagen utgör 30 Mkr som vi inte har med i den kommunala driften.	-30 000	KS
Försäljning av sanerad badhustomt. Sanering tas från resultatreserven (RER)	+37 000	KS
Summa kommunen Summa bolagen	+7 300 +920	

Avslutning

**Vi yrkar:
att kommunfullmäktige ska anta Miljöpartiets budget.**

**Sveriges
enda
klimatparti.**

miljöpartiet de gröna